

Obsah

1. Ranogrécke myslenie	15
1.1. Náboženstvo pred filozofiou	17
1.1.1. Fenomén náboženstva	17
1.1.2. Mnohosť náboženstiev	19
1.2. Ranogrécke náboženstvo	20
1.2.1. Náboženská ľudová viera	20
1.2.2. Mýtické básnictvo	22
1.2.3. Náboženské predstavy	23
1.2.4. Od mýtu k logu	24
1.2.5. Prechod: Hesiodos	27
1.3. Ranogrécka filozofia	28
1.3.1. Táles z Milétu	29
1.3.2. Anaximandros	31
1.3.3. Anaximenes	36
1.3.4. Herakleitos	39
1.3.5. Xenofanes	44
1.3.6. Parmenides	45
1.3.7. Empedokles	50
1.3.8. Anaxagoras	51
1.3.9. Demokritos	53
1.3.10. Protagoras	54
1.4. Spätný pohľad	55
2. Klasická metafyzika a neskorá antika	57
2.1. Sokrates	59
2.1.1. Mravná hodnota	60
2.1.2. Božské	61

2.2. Platón	63
2.2.1. Náuka o ideách	63
2.2.2. Dobro samo	66
2.3. Aristoteles	72
2.3.1. Metafyzika	73
2.3.2. Nehybný pohybujúci Boh	74
2.4. Ďalšie školy	77
2.4.1. Epikuros a stoa	78
2.5. Novoplatonizmus	81
2.5.1. Filón	82
2.5.2. Plotinos	85
2.5.3. Porfýrios	92
2.5.4. Proklos	93
2.6. Spätný pohľad	95
3. Kresťanský starovek	99
3.1. Biblicko-kresťanská viera v Boha	101
3.2. Kresťanské a grécke myslenie	104
3.2.1. Základy u Pavla	104
3.2.2. Justín a Tertulián	106
3.3. Gnóza	108
3.4. Klement Alexandrijský	111
3.4.1. Grécka vzdelanosť	112
3.4.2. Kresťanská gnóza	113
3.4.3. Náuka o Bohu	114
3.4.4. Náuka o Logu	116
3.5. Origenes	117
3.5.1. Biblicko-kresťanské myslenie	118
3.5.2. Boh a svet	120
3.5.3. Problémy a vplyv	123

3.6.	Augustín	124
3.6.1.	Večná pravda	125
3.6.2.	Náuka o Bohu	128
3.6.3.	Sloboda a zlo	129
3.7.	Dionýz Areopagita	132
3.7.1.	Tri cesty k Bohu	133
3.7.2.	Vychádzanie a návrat	135
3.8.	Ján Damascénsky	137
3.9.	Spätný pohľad	138
4.	Kresťanský stredovek	141
4.1.	Scotus Eriugena	144
4.1.1.	Rozvinutie prírody	145
4.1.2.	Stupne rozvinutia	145
4.1.3.	Problémy	147
4.2.	Anzelm z Canterbury	149
4.2.1.	Dôkazy existencie Boha	150
4.2.2.	Anzelmovský dôkaz	151
4.2.3.	Námietky	152
4.2.4.	K interpretácii	153
4.3.	Recepcia Aristotela	155
4.4.	Albert Veľký	157
4.4.1.	Metafyzika svetla	158
4.4.2.	Poznanie Boha	159
4.5.	Tomáš Akvinský	160
4.5.1.	Boh: bytie samo	161
4.5.2.	Bytnosť Boha	163
4.5.3.	Analogické poznanie Boha	164
4.5.4.	Päť ciest	165
4.5.5.	Charakter dôkazov Boha	167
4.5.6.	Vplyv	169

4.6.	Bonaventúra	170
4.6.1.	Veda a múdrosť	171
4.6.2.	Abstrakcia a iluminácia	172
4.6.3.	Cesty k Bohu	173
4.6.4.	Význam a vplyv	174
4.7.	Ján Duns Scotus	175
4.7.1.	Jednotlivina	175
4.7.2.	Jednoznačný pojem súcna	176
4.7.3.	Dôkaz Boha	177
4.8.	Viliam Ockham	178
4.8.1.	Poznanie jednotliviny	179
4.8.2.	Dôkaz existencie Boha	180
4.8.3.	Vplyv	182
4.9.	Mikuláš Kuzánsky	184
4.9.1.	Um a rozum	186
4.9.2.	Jednota protikladov	187
4.9.3.	Boh a svet	188
4.9.4.	Človek – Kristus – Cirkev	189
4.10.	Spätný pohľad	190
5.	Raný novovek, racionalizmus a empirizmus	193
5.1.	Vytváranie novoveku	196
5.1.1.	Humanizmus	196
5.1.2.	Reformácia	197
5.1.3.	Nová veda o prírode	198
5.1.4.	Filozofia prírody a teozofia	200
5.1.5.	Scholastika a spor o milosť	202
5.2.	Suarez	205
5.3.	Racionalizmus	207
5.3.1.	Problém metódy	207
5.4.	Descartes	209

5.4.1.	Metodické základy	210
5.4.2.	Vrodené idey	211
5.4.3.	Boh ako najdokonalejšia bytosť	213
5.4.4.	Problémy poznania	214
5.4.5.	Problémy dôkazov Boha	215
5.4.6.	Substancia – myslenie a rozpriestranenosť	217
5.4.7.	Spätný pohľad	218
5.5.	Pascal	219
5.5.1.	Rozum a srdce	220
5.5.2.	Boh a človek	222
5.6.	Malebranche	224
5.6.1.	Náuka o ideách	225
5.6.2.	Náuka o príčinách	227
5.7.	Spinoza	229
5.7.1.	Matematická metóda	230
5.7.2.	Základné pojmy	232
5.7.3.	Substančný monizmus	233
5.7.4.	Nevyhnutnosť sveta	235
5.7.5.	Etika a náboženstvo	236
5.7.6.	Spätný pohľad	239
5.7.7.	Účinky	241
5.8.	Leibniz	242
5.8.1.	Analytický princíp	244
5.8.2.	Nevyhnutnosť a istota	245
5.8.3.	Najlepší možný svet	246
5.8.4.	Monáda	248
5.8.5.	Predurčená harmónia	250
5.8.6.	Náuka o Bohu	251
5.8.7.	Spätný pohľad	253
5.8.8.	Účinky	254
5.9.	Empirizmus	256
5.9.1.	Príprava	257
5.10.	Locke	258
5.10.1.	Náuka o poznaní	258
5.10.2.	Náuka o náboženstve	260

5.11. Berkeley	262
5.12. Hume	263
5.12.1. Základy	264
5.12.2. Náuka o náboženstve	265
5.12.3. Účinky	266
5.13. Osvietenstvo	267
5.13.1. Liberalizmus	268
5.13.2. Deizmus	269
5.13.3. Anglické osvietenstvo	271
5.13.4. Francúzske osvietenstvo	272
5.13.5. Nemecké osvietenstvo	274
5.14. Spätný pohľad	277
6. Kant a nemecký idealizmus	279
6.1. Kant	281
6.1.1. Čo je metafyzika?	282
6.1.2. Transcendentálny obrat	284
6.1.3. Kritika dôkazov Boha	286
6.1.4. K výsledku <i>Kritiky čistého rozumu</i>	289
6.1.5. Praktický rozum	290
6.1.6. Postuláty praktického rozumu	291
6.1.7. Postuláty a idey	293
6.1.8. Spis o náboženstve	295
6.1.9. Spätný pohľad	296
6.2. Od Kanta k idealizmu	298
6.2.1. Reinhold	299
6.3. Fichte	300
6.3.1. Subjektívny idealizmus	301
6.3.2. Spor o ateizmus	302
6.3.3. Iné Ja	303
6.3.4. Absolútne bytie	305
6.3.5. Bytie a tu-bytie	308
6.3.6. Spätný pohľad	309

6.4.	Schelling	311
6.4.1.	Príroda a duch	311
6.4.2.	Absolútna identita	313
6.4.3.	Spis o náboženstve	314
6.4.4.	Spis o slobode	315
6.4.5.	Svetoveky	316
6.4.6.	Kresťanská filozofia	317
6.4.7.	Neskoré dielo	318
6.4.8.	Spätný pohľad	320
6.5.	Hegel	321
6.5.1.	Dialektická identita	323
6.5.2.	Skúsenosť vedomia	325
6.5.3.	Absolútne vedenie	326
6.5.4.	Logika ako veda	328
6.5.5.	Celkový systém	331
6.5.6.	Náboženstvo	332
6.5.7.	Schellingova kritika Hegla	337
6.5.8.	Účinky	338
6.6.	V prostredí idealizmu a romantiky	339
6.6.1.	Schleiermacher	339
6.6.2.	Schopenhauer	340
6.6.3.	Kierkegaard	341
6.7.	Spätný pohľad	344
7.	Myslenie bez Boha	345
7.1.	Formy ateizmu	347
7.2.	V mene vedy a pokroku	349
7.2.1.	Pozitivizmus	349
7.2.2.	Materializmus	350
7.2.3.	Novopozitivizmus	351
7.2.4.	Hranice vedy	353
7.2.5.	Redukcionizmus	356
7.3.	V mene človeka a jeho slobody	358

7.3.1.	Feuerbach	358
7.3.2.	Nietzsche	360
7.4.	V mene spoločnosti a sociálnej spravodlivosti	364
7.4.1.	Marxizmus	364
7.4.2.	Novomarxizmus	367
7.5.	Praktický ateizmus	369
7.5.1.	Sekularizmus	370
7.6.	V hľadaní Boha	372
7.6.1.	Heidegger	373
7.6.2.	Náboženské hľadanie Boha	377
8.	Kresťanská filozofia	381
8.1.	Pôvod a účinkovanie	384
8.2.	Nové začiatky v 19. storočí	385
8.3.	Novoscholastika	389
8.3.1.	Apologetika	391
8.3.2.	Antimodernizmus	392
8.4.	Vývoj v 20. storočí	393
8.4.1.	Maréchal	394
8.4.2.	Rahner	395
8.4.3.	Lonergan	397
8.5.	Ďalšie diskusie	398
8.5.1.	Analytická filozofia	398
8.5.2.	K situácii dneška	401
9.	Človek a Boh	403
9.1.	Východiská pre otázku Boha	405
9.1.1.	Náboženstvo a filozofia	405
9.1.2.	Človek vo svojom svete	407

9.2.	Zmysel života	408
9.2.1.	Zmysel a cieľ	409
9.2.2.	Otázka zmyslu v súčasnosti	410
9.2.3.	Jednotlivé v celku	412
9.2.4.	Zmysel celku	414
9.2.5.	Hraničné skúsenosti	415
9.2.6.	Zmysel dejín	418
9.3.	Transcendencia človeka	420
9.3.1.	K pojmu transcencie	421
9.3.2.	Symbol a náboženstvo	423
9.3.3.	Nepodmienené v podmienenom	425
9.3.4.	Virtuálna transcendencia	429
9.3.5.	Vylúčenie konečného	430
9.4.	Dôkazy Boha	432
9.4.1.	Otázka dôkazov Boha	432
9.4.2.	Povaha poznania Boha	434
9.4.3.	Dôkazy Boha zo sveta	436
9.5.	Analogické poznanie Boha	442
9.5.1.	Negatívna teológia	442
9.5.2.	Analógia súcna	444
9.5.3.	Výklady analógie	445
9.5.4.	Analógia reálnych spôsobov bytia	447
9.5.5.	Hranice analogickej výpovede	450
9.6.	Filozofia a náboženstvo	451
9.6.1.	Svetonázor	452
9.6.2.	Náboženstvo a svetonázor	454
9.6.3.	Sprostredkovanie pomocou myslenia	456
9.6.4.	Nepravá tvár náboženstva	459
9.6.5.	Sprostredkovaná bezprostrednosť	460
9.7.	Filozofia a teológia	461
9.7.1.	Kresťanská filozofia	464
9.7.2.	Skúsenosť Boha	466